

Richard Clogg: «Ο επίμονος ιστορικός»

Απόστολος Σπυράκης

Δημοσιεύτηκε 11 Ιουνίου 2019

Πεισματάρης, ανθεκτικός και σταθερός στις πεποιθήσεις του μπορεί να χαρακτηριστεί ο Richard Clogg. Από το 1958, μόλις τέλειωσε το κολέγιο Fettes στο Εδιμβούργο, επισκέπτεται την Ελλάδα διασχίζοντας με τρένο την ευρωπαϊκή ήπειρο, ως προπτυχιακός φοιτητής ταξιδεύει στην Τραπεζούντα μ' ένα άθλιο λεωφορείο για να μελετήσει την Αγία Σοφία, την εκκλησία των Κομνηνών αυτοκρατόρων, αλλά και να περιηγηθεί τις απίθανα όμορφες Ποντιακές Άλπεις, ένα από τα ωραιότερα τοπία της Ευρώπης, φτάνει στα βάθη της Μικράς Ασίας αναζητώντας βιβλία γραμμένα στα καραμανλίδικα (τουρκικά με ελληνικούς χαρακτήρες), ερευνά στοιχεία για τους Έλληνες της Αμπχαζίας και την ακμάζουσα κάποτε κοινότητά τους, μιλά ελληνικά στη Βουλγαρία, στη Ρουμανία και στο Αϊβαλί με ανθρώπους που είχαν σώσει τη γλώσσα με τρόπο θαυμαστό μέσα τους, ακούραστος ταξιδευτής προσγειώνεται στο αεροδρόμιο της Κέρκυρας μέσα σε καταιγίδα υπό το φως λαμπών πετρελαίου κατά μήκος του αεροδιαδρόμου, μαθαίνει τα νέα στις ακτές της Αλβανίας χρησιμοποιώντας ένα αρχαίο τρανζιστοράκι που πιάνει εκπομπές του Vatican Radio, περνά τις υπηρεσίες των αεροδρομίων κουβαλώντας μια ασήκωτη τσάντα με βιβλία που ποτέ δεν ελέγχουν οι

Έλληνες υπάλληλοι, καθώς μαθαίνουν ότι προορίζονται για την προβολή της χώρας στο εξωτερικό, γνωρίζει τη φιλοξενία των ντόπιων χωρικών στα Μετέωρα που τον καλούν να κοιμηθεί στα σπίτια τους, με δύο λόγια συνδυάζει την ακαδημαϊκή μελέτη με την αναψυχή βιώνοντας με πάθος το αντικείμενό του. Δεν αρκέστηκε όμως μόνο στα ταξίδια, δούλεψε για πολλά χρόνια στην ελληνική υπηρεσία του BBC, ερεύνησε σε βάθος τον ρόλο των αγγλικών μυστικών υπηρεσιών στα Βαλκάνια κατά τη διάρκεια της Κατοχής ανακαλύπτοντας τις μεγάλες ευθύνες τους για την ενίσχυση του Τίτο, του Εμβέρ Χότζα –δεν είχε καμιά ελπίδα επικράτησης δίχως εξωτερική βοήθεια– αλλά και των Ελλήνων κομμουνιστών, που κόντεψαν να καταλάβουν όλη τη χώρα και να την εντάξουν στο ανατολικό μπλοκ.

Ο Richard Clogg καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του μοιάζει να έχει άγνοια κινδύνου, κράτησε σταθερή στάση εναντίον της Χούντας σε μια εποχή που οι πανεπιστημιακοί και οι πολιτικοί του εξωτερικού έκλειναν τα μάτια σε όσα συνέβαιναν στην Ελλάδα, ήταν διατεθειμένος να πληρώσει για τις επιλογές και το θάρρος της γνώμης του και πίστευε ακράδαντα ότι η βάση της λειτουργίας κάθε πανεπιστημιακού ιδρύματος είναι το δικαίωμα στην πολυφωνία και η ανοχή στη διαφορετική αντίληψη, ακόμα κι αν φαντάζει αιρετική. Εκτός των ταξιδιωτικών εμπειριών, στις σελίδες της αυτοβιογραφίας του ιδιόρρυθμου Σκοτσέζου, την οποία ο ίδιος ονομάζει «Ακαδημαϊκά απομνημονεύματα» και όπου περιλαμβάνει επίπονες αναζητήσεις σε αρχεία δυσπρόσιτα, γίνεται αναφορά εκτενέστατη στις κάθε λογής δολοπλοκίες που διαγραμματίζονται στους διαδρόμους των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Στους διαδρόμους αυτούς εξυφαίνονται βυζαντινές δολοπλοκίες από κατόχους υψηλότατων θέσεων, που απολαμβάνουν χορηγίες εκατομμυρίων και μέσα από τη διήγηση του συγγραφέα φαίνονται εντελώς καθημερινοί άνθρωποι με τις ταπεινές και ιδιοτελείς τους συμπεριφορές, τη δυσανεξία τους στην κάθε λογής κριτική, ενώ μνεία ειδική γίνεται σε προσωπικότητες διάσημες όπως ο Άρνολντ Τόινμπι, που πρωταγωνίστησε σε μια πολύ σκοτεινή ιστορία όταν, όντας κάτοχος της έδρας Κοραή στο Kings College του Λονδίνου, έβγαλε στην επιφάνεια έναν χαρακτήρα απροκάλυπτα ανθελληνικό, μια ιστορία που παραθέτει με κάθε σχολαστικότητα ο συγγραφέας έχοντας ερευνήσει ίσως περισσότερο από κάθε άλλον τα σχετικά έγγραφα.

Η μελέτη των αναμνήσεων αυτού του διαπρεπούς φιλέλληνα ρίχνει φως σε μια σειρά από πτυχές που αφορούν την εικόνα της χώρας μας στο εξωτερικό.

Ξετυλίγοντας τις ιστορίες του παλαιόμαχου ελληνιστή όπως ξεδιπλώνονται σε τούτον τον τόμο, βασισμένο στο αρχειακό υλικό μισού αιώνα, αυτό που συνειδητοποιεί ο

Έλληνας αναγνώστης είναι η τεράστια ισχύς των ελληνικών γραμμάτων, μιας από τις πιο γερές βάσεις του παγκόσμιου πολιτισμού, αλλά και η σημασία των σπουδών που αφορούν την ελληνική αρχαιότητα και το Βυζάντιο· έδρες πανεπιστημιακές και σχολές των καλύτερων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων σε όλο τον κόσμο έχουν αυτές τις σπουδές στο κέντρο των δραστηριοτήτων τους, ενώ οργανισμοί πανίσχυροι όπως το Ίδρυμα Ωνάση τις χρηματοδότησαν κατά καιρούς πλουσιοπάροχα. Η μελέτη των αναμνήσεων αυτού του διαπρεπούς φιλέλληνα ρίχνει φως σε μια σειρά από πτυχές που αφορούν την εικόνα της χώρας μας στο εξωτερικό. Πάνω απ' όλα, όμως, υπογραμμίζει την ανάγκη να ενισχύσουμε με κάθε τρόπο φορείς ιδιωτικούς και δημόσιους οι οποίοι αγαπούν τη βαριά κληρονομιά που έφτασε σ' εμάς και σε όσους αγαπούν την πατρίδα και την ιστορία μας.

Ο επίμονος ιστορικός

Μια ακαδημαϊκή οδύσσεια από την Οξφόρδη ως την Αθήνα

Richard Clogg

Εκδόσεις Παπαδόπουλος

448 σελ.

ISBN 978-960-569-962-8

Τιμή €25,99

Συνέχεια στη σελίδα του βιβλίου: <http://bit.ly/2JwjUTI>